

Balogh Attila

József Attila a peep-show-ban

Cigányoknál van/volt egy szokás, miszerint a gyász idején le kell takarni az asszonyok szoknyáján a lángot, ehhez képest egy ismerősöm ismerőse – szakember lévén – a haldokló gyerekek lélektanáról írta sokadik értekezését, úgy, hogy közben gyermekét várta, akinek végül isjagát esze lett.

A megokosodás kényszerében rosszul időzítette a titokkeresést, a haldoklás lelki tüneteinek lejegyzetelését, vagy egyszerűen a leukémiás gyerekek fölé hajló riporter beugatta magát az őt felmentő tudományba. Azt hiszem, hogy személyét annyira függetlenítette a munkától, hogy a benne levő magzat és az analizált gyerekek közt lévő pajkos suttagást nem vette észre, pedig pont ő teremtette a halál és az élet egyidejű jelenlétét.

Sem a Kultusz Minisztérium, sem a *Szabad Ötletek Jegyzékének* kiadója nem tudta épeszűvé megszűlni a József Attila idegrendszerű magzatot, mert a cigány asszonyok szoknyáján és a szoba-konyhába menekvő irodalomnál tart még a gyász. Tapogatják a tetszhalott csípők, tomporok hűvösét a kukkoló, nedves tekintetű hím-doktorok, s igazgatják a pártkönyv-kiadók, az agrár köhhentésű, a tiszta orrlyukú korrigátorok selymessé a versek dombjait, hegyeit.

„A legjobb, ha mindent kimondok”, ebből az ön-elárulásból feltétlenül csak az a következtethető, hogy a legjobb, ha mindent kihallgatok; ugyanis már évek óta kockázat nélkül hallgatózhatunk mindnyájan, a költő gyötört mellkasához feszítve fülünket, illetve a rágógumikhoz szoktatott nyelvünkkel – remélve a cukros híreket – már nyálazhatjuk az illetékes könyvkiadó remek papírjait, s az irodalmi bulik sokfenekű hölgyei már megfejtetik tudományos kéjjel, hogy „... sok mindent elhinne, csak azt nem, hogy kinyaltam az anyám pocsóját, de nem mertem a faszomat a szájába tenni, nehogy leharapja...”

A fertőtlenítő pszichiáterek a henyélő holtak lelkéről lesúgják a páncélt, bárki kukkolhat, nyitva a kartoték, mint a peep-show. A költő nemcsak orvosa előtt csücsül meztelenül, aki esetleg értheti, hogy: „nekem nem motorikus, hanem pszichés kielégülés volna”, de lógó fütyijét és álló eszét most már az éjszaka leple alatt az agyvelőig betakaróztak, a komfortos ágyékúak, a kesztyűsök is fogdoshatják, nem sejtve a titkos rokont: „hogy magadat tisztán találod meg másban”. Ugyanis József Attila az idegrendszerével, a szexuális fantáziájával ölelte az ölelést vissza, mert tudta, hogy a merevedés csupán mechanikája, nem pedig oka az aktusnak.

Amikor a mindenkor pornófilm-szagúak, az egyedül néma mássalhangzók megrökönyödtek a mi közös Adynk azon gondolatán, hogy „a csók nem jelent semmit”, ki is üldözték verseinek nagyrészét az irodalmi köztudatból, mint ahogy József Attila most már pártos verseit is, engedve, lökve az irodalmi szenzáció vaginaszférájába a *Szabad-ötletek jegyzékét*, prédának kitéve a falloszsárgarépát áruló zöldségkereskedők

vicceinek. A *Szabad-ötletek jegyzéke* nem vers, hanem a vers intim gyökere, „csupán” csírája a lehetséges versnek és az is maradt, mert kezdve a naccságos asszonytól egészen a Gyula-Kommunista Pártig („Illyés Gyula sem dolgozik, forradalmár, mert fél a munkásoktól”) mindenki a polgárok szombati fogdosásával vélte tapinthatónak a csendet, pedig ez az analitikus napló, s a véletlen-öngyilkos őrsi igazán. A lélek legális tudorai szabhatják immár ilyen-né-olyanná a betegség fogalmát, s a templomok veszélyes békéjéből kilökdöshetők a folytszeműek, a púposok s az egyéb nyomorékok bárgyú hada heverészni idétlenül a parókia fűvére, nehogy a testi, nehogy a szellemi megbántottság sejtse már meg a pszichikai Istent, hisz ez a vastag lábú egyetemrejárók, az izmos-seggűen ótombilba ülők, az indiszkrét-kreativitás mögé bújók, a márcsak telefonon beszélők, a cigarettázó művelhetlenségű hölgyek dolga végül is.

Hát kész a leltár, a *Szabad-ötletek jegyzékének* megszerkesztői közt senki sem várta a gyermekét, mint ahogy ettől a könyvtől sem, a posthumus peep-show-ban, az agyig s ágyépig lecsupaszított költőt.

(Átdolgozott kiadás)

